

გალაქტიკათა აქტიური გულების კვლევა თანამგზავრ „SWIFT“-ის სპექტრული დაკვირვებების მეშვეობით

არჩილ გვიმრაძე

*სამაგისტრო ნაშრომი წარმოდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის საინჟინრო
ფაკულტეტზე ვარსკვლავთ და გარეგალაქტიკური ასტრონომიის მაგისტრის აკადემიური
ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

ფიზიკისა და ასტრონომიის სამაგისტრო პროგრამა (მიმართულება-ვარსკვლავთ და
გარეგალაქტიკური ასტრონომია)

სამეცნიერო ხელმძღვანელები: ბიძინა კაპანაძე, ასისტენტ პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბასთუმნის ასტროფიზიკური ობსერვატორია

თბილისი, 2016

სარჩევი

1. შესავალი -----	5
2. გალაქტიკათა აქტიური გულიები-----	7
2.1. კვაზარები-----	7
2.2. სეიფერტის გალაქტიკები-----	9
2.3. რადიო გალაქტიკები-----	12
2.4. ლაცერტიდები-----	14
3. თანამგზავრი სვიფთი -----	19
4. სვიფთის რენტგენული ტელესკოპი-----	21
4.1. ტელესკოპის დანიშნულება-----	23
4.2. ტელესკოპის სტრუქტურა-----	24
4.3. ალუმინის ოპტიკური ინტერფეისი-----	24
4.4. ტელესკოპის მილი-----	24
4.5. ტელესკოპის დიაფრაგმა-----	24
4.6. რენტგენული სარკე-----	26
4.7. თბოიზოლატორი-----	26
4.8. ტელესკოპის თერმული დიზაინი-----	26
4.9. ტელესკოპის სივრცული მდებარეობის მონიტორინგი-----	27
4.10. ტელესკოპის ელექტრული დიზაინი-----	28

5. ტელესკოპის ფუნქციონირების რეჟიმები-----	29
5.1. ავტომატური რეჟიმი-----	29
5.2. გამონასახის რეჟიმი-----	30
5.3. ფოტოდოდის რეჟიმი-----	31
5.4. ფანჯრული დროითი რეჟიმი-----	31
5.5 ფოტონთა თვლის რეჟიმი-----	32
5.6. რენტგენული ტელესკოპის პროგრამული უზრუნველყოფა-----	33
5.7 ფრენის პროგრამული უზრუნველყოფა-----	33
6. რენტგენული ტელესკოპის მუხტიკავშირიანი მიმღები-----	34
6.1. მუხტიკავშირიანი მიმღების მახასიათებლები-----	34
6.2 მიმღების ენერგეტიკული გარჩევადობა-----	35
6.3 გამოსხივების სიხისტე-----	36
7. მიმღების თერმული დიზაინი-----	37
8. მონაცემთა მიღება და დამუშავება-----	38
8.1 მონაცემთა კალიბრაცია-----	38
8.2 მონაცემთა გაფილტვრა-----	39
8.3 პროგრამა Xrtproducts-----	40
9. გალაქტიკათა აქტიური გულების სხვადასხვა კლასების წარმომადგენელთა სპექტრული ანალიზი-----	41
9.1 1ES 1959+650-----	41

9.2	S5 0716+714	55
9.3	3C 273	58
9.4	M 87	60
9.5	NGC 1068	62
10.	დასკვნები	64
10.	გამოყენებული ლიტერატურა	69